

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА
Факультет фармацевтичний та медико-профілактичний
Кафедра управління охороною здоров'я**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради

Протокол № 7 «11» 09 2024р

Голова вченої ради,
проректор з науково-педагогічної роботи

Олександр ТОЛСТАНОВ

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІКА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я (ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ
ПРОГРАМ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я)»**

Освітньо-професійна програма	Громадське здоров'я
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	229 Громадське здоров'я
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень
Мова навчання	українська
Статус дисципліни	обов'язкова
Обсяг дисципліни	120 год / 4 кредита

Київ – 2024

1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Місце, мета та завдання навчальної дисципліни	4
3. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна	5
4. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна	6
5. Програма навчальної дисципліни	7
6. Структура навчальної дисципліни	9
7. Самостійна робота	11
8. Виконання контрольних робіт для здобувачів заочної форми навчання	14
9. Перелік питань для підсумкового контролю	16
10. Методи навчання	17
11. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання	18
12. Рекомендований бібліографічний список	19

1. Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Економіка охорони здоров'я (фінансовий менеджмент програм громадського здоров'я)», є обов'язковою компонентою освітньо-професійної програми «Громадське здоров'я» спеціальності 229 «Громадське здоров'я».

Загальний опис навчальної дисципліни подано в таблиці 1.

Таблиця 1.

Найменування показників	Опис	
1. Загальна характеристика дисципліни		
Галузь знань	22 Охорона здоров'я	
Спеціальність	229 Громадське здоров'я	
Спеціалізація (за наявності)		
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень	
Мова навчання	українська	
Кількість годин	120	
Кількість кредитів	4	
2. Характеристика навчальної дисципліни за формами навчання		
	денна	заочна
Рік підготовки	2	2
Семестр	3	3
Лекції	20	8
Практичні	12	6
Семінарські	16	4
Лабораторні		
Самостійна робота	72	102
Курсова робота (курсний проект) (за наявності)		
Вид контролю	<i>ісnum</i>	<i>ісnum</i>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Вивчення цієї дисципліни сприяє формуванню комплексного розуміння економічних відносин та управління фінансовими ресурсами в галузі охорони здоров'я. Вона надає здобувачам необхідні знання та навички для роботи в галузі охорони здоров'я щодо фінансування програм охорони здоров'я та оцінки їх ефективності, розуміння бюджетування, фінансового планування, управління ресурсами.

2.2. Мета дисципліни:

полягає в тому, щоб надати здобувачам знання і навички для ефективного управління фінансовими ресурсами у галузі охорони здоров'я, а також щодо оцінки і забезпечення економічної ефективності програм громадського здоров'я, принципів та практики фінансового управління в охороні здоров'я, включаючи бюджетування, фінансове планування та контроль. Головною метою є підготовка кваліфікованих фахівців, які можуть ефективно управляти фінансами в сфері охорони здоров'я, оцінювати економічну ефективність програм та забезпечувати

стійкість і розвиток системи охорони здоров'я. Здобувачі мають оволодіти знаннями про сучасні підходи до управління фінансовими аспектами в реальних умовах роботи в галузі охорони здоров'я, що дозволяє адаптуватися до сучасних умов і викликів, розуміння етичних і правових аспектів фінансового управління в охороні здоров'я для забезпечення прозорості та відповідальності у використанні фінансових ресурсів.

2.3. Завданнями вивчення дисципліни є:

- розуміння основних понять, категорій, законів та процесів в економіці охорони здоров'я, основних напрямів економічного забезпечення діяльності організацій у сфері охорони здоров'я;
- набуття практичних навичок використання економічних методів та методик під час планування, організації та оцінки діяльності закладів охорони здоров'я;
- вивчення методів оцінки економічної ефективності програм і проектів у сфері охорони здоров'я, включаючи аналіз витрат, що дозволяє визначити рентабельність і вплив програм;
- надання здобувачам практичних навичок щодо фінансування і управління програмами охорони здоров'я;
- розвиток навичок для оцінки ефективності і результативності програм громадського здоров'я, включаючи моніторинг їх виконання та впливу на здоров'я населення
- вивчення кращих практик та міжнародного досвіду фінансового менеджменту програм у галузі охорони здоров'я.

2.4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки): «Організація охорони здоров'я», «Моніторинг та оцінка в системі громадського здоров'я», «Промоція здоров'я. Соціально-економічні детермінанти здоров'я», «Інформатизація та комунікації в громадському здоров'ї. Інформаційний менеджмент».

3. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна
Підготовка висококваліфікованих, конкурентоспроможних на ринку праці, компетентних фахівців, здатних ефективно управляти фінансами в сфері охорони здоров'я, здобуття теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження та захисту кваліфікаційної роботи в предметній області громадського здоров'я, результати якої мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

4. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна

Програмні результати навчання	
ПР 01.	Оцінювати основні демографічні та епідеміологічні показники, значення і тенденції зміни основних детермінант, що чинять вплив на здоров'я у розрізі різних груп населення в Україні, Європейському регіоні та світі, застосовувати основні поняття та концепції епідеміології та статистики при плануванні, проведенні та інтерпретації результатів досліджень.
ПР 02.	Визначати пріоритети та оцінювати потреби сфери громадського здоров'я, пропонувати науково обґрунтовані заходи та розробляти відповідні висновки та стратегії, які спрямовані на покращення галузі охорони здоров'я.
ПР 03.	Організовувати заходи з нагляду за станом здоров'я населення з використанням міжсекторального підходу.
ПР 04.	Формулювати висновки, розробляти прогнози та проводити аналіз впливу детермінант на здоров'я населення (соціальні, економічні, індивідуальні, навколишнього середовища), визначати потреби різних груп населення щодо здоров'я, базуючись на інформації отриманій із систем епідеміологічного нагляду.
ПР 08.	Оцінювати вплив соціальних детермінант та основних індивідуальних детермінант здоров'я, розробляти відповідні заходи з метою збереження та зміцнення здоров'я населення.
ПР 09.	Розробляти заходи з профілактики (первинної, вторинної та третинної) захворювань та сприяти їх реалізації на практиці.
ПР 10.	Розробляти та впроваджувати стратегії, політики та окремі заходи у сфері промоції здоров'я, здійснювати ефективну комунікацію у сфері громадського здоров'я з використанням різних каналів та технік комунікації.
ПР 13.	Розробляти та впроваджувати, засновані на доказах стратегії, політики та інтервенції громадського здоров'я із залученням зацікавлених сторін на основі міжсекторального підходу.
ПР16.	Виконувати управлінські функції та організовувати надання якісних послуг у сфері громадського здоров'я.
ПР 18.	Критично оцінювати результати наукових досліджень та здійснювати пошук потрібної наукової інформації у сфері громадського здоров'я, аналізувати інформацію, здійснювати дослідження, формулювати за його результатами висновки та рекомендації щодо їх впровадження.
ПР 19.	Визначати та аргументувати перспективні напрями власної наукової роботи.
ПР 20.	Презентувати результати власних досліджень у формі доповідей, презентацій та наукових публікацій державною та англійською мовами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі набувають таких компетентностей:

№ з/п	Назва
Загальні компетентності	
ЗК 1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 2.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 3.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 4.	Здатність спілкуватися іноземною мовою.
ЗК 5.	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК 6.	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
ЗК 7.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 8.	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
ЗК 10.	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК 11.	Здатність розробляти та управляти проектами.
ЗК 12.	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
Спеціальні (професійні) компетентності	
СК 1.	Здатність оцінювати, інтерпретувати, порівнювати та прогнозувати основні показники громадського здоров'я.
СК 2.	Здатність визначати пріоритети і проводити оцінку потреб сфер и громадського здоров'я у конкретній ситуації.
СК 3.	Здатність розробляти варіанти стратегій, політик та визначати окремі інтервенції, спрямовані на збереження та зміцнення здоров'я населення, та оцінювати їх ефективність.
СК 4.	Здатність аналізувати вплив різних детермінант на здоров'я населення та обґрунтовувати відповідні заходи з їх попередження.
СК 6.	Здатність аналізувати стратегії, політики та інтервенції в сфері громадського здоров'я та пропонувати заходи щодо підвищення ефективності використання наявних коштів.
СК 7.	Здатність створювати команду для діяльності у сфері громадського здоров'я і забезпечувати її ефективну роботу.
СК 8.	Здатність розробляти проекти надання послуг громадського здоров'я та профілактики (первинної, вторинної та третинної) захворювань, промоції здоров'я, та забезпечувати їх реалізацію.

5. Програма навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна структурована за модульним принципом і складається з 2 навчальних модулів, а саме:

- навчального модуля № 1 «Основи економіки охорони здоров'я»;
- навчального модуля № 2 «Управління фінансовими ресурсами програм громадського здоров'я».

Змістовне наповнення програми навчальної дисциплін представлено в таблиці 2.

Код теми	Назва модулю, теми	Перелік основних питань теми
Модуль 1. Основи економіки охорони здоров'я		
1.1	Тема 1.1. Основи економіки охорони здоров'я. Здоров'я населення як економічна та соціальна категорія.	Сутність економіки охорони здоров'я. Місце економіки охорони здоров'я в економіці країни. Сучасні економічні відносини і їх прояв у галузі охорони здоров'я. Економіка охорони здоров'я: сутність, завдання. Специфіка та механізм дії економічних законів в сфері охорони здоров'я. Здоров'я населення як економічна категорія. Значення здоров'я населення для держави, її стабільності та розвитку.
1.2	Тема 1.2. Моделі фінансування системи охорони здоров'я.	Моделі фінансово-економічного забезпечення систем охорони здоров'я. Характеристика фінансування сфери охорони здоров'я у європейських країнах. Система фінансування охорони здоров'я в Україні: сьогодення і майбутнє.
1.3	Тема 1.3. Планування та прогнозування в галузі охорони здоров'я. Бізнес-планування в охороні здоров'я.	Сутність планування та прогнозування та їх роль в охороні здоров'я. Види і методи планування. Бізнес-план як інструмент підприємницької діяльності. Особливості бізнес-планування в охороні здоров'я. Види бізнес-планів у сфері охорони здоров'я. Напрями використання бізнес-планів в галузі охорони здоров'я.
1.4	Тема 1.4. Маркетинг в охороні здоров'я.	Сутність маркетингу в охороні здоров'я. Напрямки медичного маркетингу. Складові маркетингової діяльності медичного закладу. Аналіз можливостей медичного закладу на ринку послуг охорони здоров'я. Маркетингові тренди у сфері охорони здоров'я.
Модуль 2. Управління фінансовими ресурсами програм громадського здоров'я		
2.1	Тема 2.1. Управління фінансовими ресурсами програм громадського здоров'я.	Визначення фінансових потреб програми на основі її цілей і обсягу роботи. Розробка детального бюджету, що охоплює всі витрати (персонал, обладнання, медичні витрати, адміністративні витрати). Планування витрат на короткострокову та довгострокову перспективу. Визначення можливих джерел фінансування,

		таких як державні кошти, міжнародні гранти, приватні інвестиції. Подання звітів про використання фінансових ресурсів для донорів, урядових органів і громадськості.
2.2	Тема 2.2. Фінансовий моніторинг і контроль програм громадського здоров'я.	Методи контролю витрат і доходів у організаціях охорони здоров'я. Встановлення чітких правил і процедур для фінансового моніторингу та контролю, які визначають відповідальність і обов'язки. Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів і коригування бюджету у разі потреби.
2.3	Тема 2.3. Інструменти та технології ризик-менеджменту програм громадського здоров'я.	Виявлення і запобігання фінансових ризиків програм громадського здоров'я. Ідентифікація та аналіз фінансових ризиків, що можуть вплинути на реалізацію програм громадського здоров'я. Розробка стратегій для мінімізації ризиків, таких як резервні фонди, страхування та інші заходи.
2.4	Тема 2.4. Стратегії оптимізації витрат і забезпечення фінансової стабільності програм громадського здоров'я.	Розробка та впровадження фінансових стратегій і політик для управління ресурсами програм громадського здоров'я. Адаптація стратегії відповідно до змін у фінансовому середовищі та потреб програм. Підвищення кваліфікації персоналу, що займається управлінням фінансами.

6. Структура навчальної дисципліни (навчально-тематичний план викладання дисципліни)

Код теми	Назва освітнього модулю, теми	Денна форма навчання (кількість годин)					
		Усього	лекції	семінарські	практичні	самостійна робота	індивід. робота
Модуль 1. Основи економіки охорони здоров'я							
1.1	Тема 1.1. Основи економіки охорони здоров'я. Здоров'я населення як економічна та соціальна категорія.	11	2			9	
1.2	Тема 1.2. Моделі фінансування системи охорони здоров'я.	15	2	4		9	
1.3	Тема 1.3. Планування та прогнозування в галузі охорони здоров'я. Бізнес-планування в охороні	17	4		4	9	

	здоров'я.						
1.4	Тема 1.4. Маркетинг в охороні здоров'я.	19	2	4	4	9	
Модуль 2. Управління фінансовими ресурсами програм громадського здоров'я							
2.1	Тема 2.1. Управління фінансовими ресурсами програм громадського здоров'я.	15	4		2	9	
2.2	Тема 2.2. Фінансовий моніторинг і контроль програм громадського здоров'я.	13	2		2	9	
2.3	Тема 2.3. Інструменти та технології ризик-менеджменту програм громадського здоров'я.	15	2	4		9	
2.4	Тема 2.4. Стратегії оптимізації витрат і забезпечення фінансової стабільності програм громадського здоров'я.	15	2	4		9	
Усього кредитів / годин		4/120	20	16	12	72	
Підсумковий контроль		іспит	120	-	-	-	-
Код теми	Назва освітнього модулю, теми	Заочна форма навчання (кількість годин)					
		Усього	лекції	семінарські	практичні	самостійна робота	індивід. робота
Модуль 1. Основи економіки охорони здоров'я							
1.1	Тема 1.1. Основи економіки охорони здоров'я. Здоров'я населення як економічна та соціальна категорія.	13	1			12	
1.2	Тема 1.2. Моделі фінансування системи охорони здоров'я.	15	1	1		13	
1.3	Тема 1.3. Планування та прогнозування в галузі охорони здоров'я. Бізнес-планування в охороні здоров'я.	16	1		2	13	
1.4	Тема 1.4. Маркетинг в охороні здоров'я.	15	1	1	1	12	
Модуль 2. Управління фінансовими ресурсами програм громадського здоров'я							

2.1	Тема 2.1. Управління фінансовими ресурсами програм громадського здоров'я	16	1		2	13	
2.2	Тема 2.2. Фінансовий моніторинг і контроль програм громадського здоров'я.	15	1		1	13	
2.3	Тема 2.3. Інструменти та технології ризик-менеджменту програм громадського здоров'я.	15	1	1		13	
2.4	Тема 2.4. Стратегії оптимізації витрат і забезпечення фінансової стабільності програм громадського здоров'я.	15	1	1		13	
Усього кредитів / годин		4/120	8	4	6	102	
Підсумковий контроль		іспит	120	-	-	-	-

7. Самостійна робота

Код теми	Зміст самостійної роботи	денна форма	заочна форма
		72	102
1.1	Тема 1.1. Основи економіки охорони здоров'я. Здоров'я населення як економічна та соціальна категорія. 1. Основні економічні показники, які використовуються для оцінки здоров'я населення. 2. Роль економічних умов (фінансування, витрати, ресурси) та їх вплив на забезпечення медичних послуг і їх якість. 3. Роль соціальних детермінантів у формуванні здоров'я населення. 4. Вплив економічних змін (економічні кризи, зміни в політиці) на ефективність системи охорони здоров'я.	9	12
1.2	Тема 1.2. Моделі фінансування системи охорони здоров'я. 1. Основні моделі фінансування систем охорони здоров'я та їх характеристики. 2. Потенційні економічні наслідки змін у фінансуванні медичних послуг, такі як	9	13

	<p>введення нових платних послуг або змін у страхових системах.</p> <p>3. Успішні міжнародні моделі фінансування охорони здоров'я та їх можлива адаптація для української системи охорони здоров'я.</p> <p>4. Поєднання різних моделей фінансування систем охорони здоров'я та їх вплив на ефективність медичної системи.</p>		
1.3	<p>Тема 1.3. Планування та прогнозування в галузі охорони здоров'я. Бізнес-планування в охороні здоров'я.</p> <p>1. Роль і значення ринкового аналізу при бізнес-плануванні в охороні здоров'я.</p> <p>2. Основні розділи бізнес-плану для медичної клініки та їх характеристика.</p> <p>3. Розробка плану управління ризиками в медичних установах.</p> <p>4. Процес стратегічного планування в галузі охорони здоров'я</p>	9	13
1.4	<p>Тема 1.4. Маркетинг в охороні здоров'я.</p> <p>1. Сегментація ринку в сфері охорони здоров'я.</p> <p>2. Маркетингові тренди у сфері охорони здоров'я.</p> <p>3. Роль брендингу в охороні здоров'я.</p> <p>4. Персоналізація маркетингових комунікацій у сфері охорони здоров'я.</p>	9	12
2.1	<p>Тема 2.1. Управління фінансовими ресурсами програм громадського здоров'я.</p> <p>1. Основні етапи управління фінансовими ресурсами програм громадського здоров'я.</p> <p>2. Моніторинг і оцінка фінансової ефективності програм громадського здоров'я.</p> <p>3. Джерела фінансування для програм громадського здоров'я.</p> <p>4. Прозорість та звітність у використанні фінансових ресурсів програм громадського здоров'я.</p>	9	13
2.2	<p>Тема 2.2. Фінансовий моніторинг і контроль програм громадського здоров'я.</p> <p>1. Основні цілі фінансового моніторингу у контексті програм громадського здоров'я.</p> <p>2. Система фінансового контролю для програм громадського здоров'я.</p> <p>3. Роль зовнішнього аудиту у фінансовому</p>	9	13

	моніторингу програм громадського здоров'я. 4. Точність і достовірність фінансових даних, що використовуються для моніторингу програм громадського здоров'я.		
2.3	Тема 2.3. Інструменти та технології ризик-менеджменту програм громадського здоров'я. 1. Роль статистичних і аналітичних інструментів у оцінці ризиків у програмах громадського здоров'я. 2. Сучасні методи і технології для управління ризиками в умовах невизначеності і змін у зовнішньому середовищі. 3. Методи для ідентифікації ризиків у програмах громадського здоров'я. 4. Етапи ризик-менеджменту у програмах громадського здоров'я.	9	13
2.4	Тема 2.4. Стратегії оптимізації витрат і забезпечення фінансової стабільності програм громадського здоров'я. 1. Основні стратегії оптимізації витрат, які можна застосувати для покращення фінансової ефективності програм громадського здоров'я. 2. Інструменти та технології, які можна використовувати для моніторингу витрат і досягнення фінансової стабільності. 3. Розробка ефективного бюджету для програм громадського здоров'я щодо забезпечення фінансової стабільності. 4. Методи щодо забезпечення стійкого фінансування програм громадського здоров'я в умовах обмежених ресурсів.	9	13

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) є видом самостійної роботи здобувача навчального чи навчально-дослідницького характеру. Така робота здобувачів спрямована здебільшого на поглиблене вивчення дисципліни. Виконуючи її вони мають навчитися працювати з науковими публікаціями, методичною літературою, проводити пошук у мережі Інтернет, здійснювати теоретичне дослідження. Результатом такого дослідження може бути аналітичний звіт, реферат, презентація, усне повідомлення. Завдання може бути обране здобувачем як з власної ініціативи, так і на вимогу викладача.

Орієнтовний перелік тем ІНДЗ

1. Роль державного фінансування у забезпеченні доступності медичних послуг для вразливих груп населення.

2. Фінансування програм громадського здоров'я через міжнародні гранти та допомогу.
3. Управління фінансовими ризиками програм громадського здоров'я.
4. Моніторинг і контроль витрат у програмах громадського здоров'я.
5. Аналіз фінансової стійкості програм громадського здоров'я в умовах економічної нестабільності.
6. Порівняльний аналіз фінансових моделей програм громадського здоров'я в різних країнах.
7. Вплив цифрових технологій на фінансове управління програмами охорони здоров'я.
8. Методи стратегічного планування в галузі охорони здоров'я: оцінка стратегічного планування і його важливість для розвитку медичних установ.
9. Фінансове планування в медичних установах: розробка фінансового плану для медичної установи: основні етапи та інструменти.
10. Основи маркетингу в охороні здоров'я: концепції та стратегії: аналіз основних концепцій і стратегій маркетингу, що застосовуються в сфері охорони здоров'я.

8. Виконання контрольних робіт для здобувачів заочної форми навчання

Варіант 1. Основи фінансового управління програмами громадського здоров'я: розробка та впровадження бюджету для програм охорони здоров'я.

Варіант 2. Аналіз джерел фінансування програм громадського здоров'я: порівняння державних і приватних джерел фінансування та їх вплив на реалізацію програм.

Варіант 3. Управління фінансовими ризиками в програмах громадського здоров'я: ідентифікація та аналіз фінансових ризиків у реалізації програм охорони здоров'я.

Варіант 4. Роль міжнародних грантів у фінансуванні програм охорони здоров'я: аналіз впливу міжнародної фінансової підтримки на реалізацію програм.

Варіант 5. Вплив економічних криз на фінансування програм громадського здоров'я: вплив економічної нестабільності на реалізацію програм охорони здоров'я.

Варіант 6. Аналіз фінансових моделей програм охорони здоров'я в різних країнах: порівняння фінансових моделей програм громадського здоров'я.

Варіант 7. Використання публічно-приватних партнерств для фінансування програм охорони здоров'я: оцінка ефективності публічно-приватних партнерств у реалізації програм громадського здоров'я.

Варіант 8. Роль цифрових технологій у фінансовому управлінні програмами охорони здоров'я: аналіз впливу цифрових рішень на ефективність фінансового управління в програмах охорони здоров'я.

Варіант 9. Розробка бізнес-плану для нової медичної клініки: основні компоненти бізнес-плану для запуску нової медичної клініки.

Варіант 10. Аналіз ефективності бізнес-планів в охороні здоров'я: оцінка прикладів успішних і невдалих бізнес-планів у сфері охорони здоров'я і фактори, що вплинули на їх результати.

Варіант 11. Роль маркетингового планування в бізнес-плануванні медичних установ: аналіз важливості маркетингового планування для залучення пацієнтів і успішного функціонування медичних установ.

Варіант 12. Роль брендингу в медичних установах: значення брендингу для медичних установ і як він впливає на сприйняття і лояльність пацієнтів.

Варіант 13. Вплив соціальних медіа на репутацію медичних установ: імідж медичних установ і взаємодія з пацієнтами.

Варіант 14. Розробка плану маркетингових комунікацій для медичної установи: творення детального плану маркетингових комунікацій для медичної клініки, включаючи рекламу, PR та інші комунікаційні канали.

Варіант 15. Аналіз ринкових сегментів у сфері охорони здоров'я: оцінка методів сегментації ринку медичних послуг і їх вплив на розробку маркетингових стратегій.

Оформлення контрольної роботи

8.1. Виконання контрольної роботи передбачає письмове виконання індивідуального науково-дослідного завдання (ІНДЗ)

8.2. Тему ІНДЗ здобувач обирає самостійно з вищезазначеного орієнтовного переліку тем.

8.3. Результатом такого дослідження має бути аналітичний звіт, реферат, презентація (на вибір).

8.4. Матеріал, викладений в ІНДЗ має бути повним та обґрунтованим. Висновки необхідно робити з посиланням на конкретне використане джерело.

8.5. Запис умови завдань, передбачених варіантом, є обов'язковим. Контрольна робота повинна мати самостійний характер. Недопустимо запозичення тексту, фактичних даних із літературних джерел без посилання на них.

8.6. Здобувач вищої освіти може спиратися у своїй роботі на відповідну навчальну і монографічну літературу з даної проблеми. При цьому, якщо він наводить цитату чи запозичує із літературного джерела якесь теоретичне положення (наприклад, визначення, висновки дослідження, думку автора літературного джерела з того чи іншого питання тощо), то обов'язково треба робити посилання на літературне джерело.

8.7. Контрольна робота виконується державною (українською) мовою. Обсяг контрольної роботи ***не повинен перевищувати 15 сторінок комп'ютерного тексту (до 20 слайдів).***

8.8. Контрольна робота має бути виконана і направлена для перевірки протягом міжсесійного періоду, протягом якого здійснюється робота здобувача над засвоєнням навчального матеріалу як самостійно, так і під керівництвом викладача, але **не пізніше як за 30 днів до початку сесії** для здобувачів заочної форми навчання, передбаченої навчальним планом.

Порядок зарахування контрольних робіт

8.9. Контрольна робота оцінюється за чотирибальною національною шкалою та в балах за кредитно-трансфертною системою:

<i>Оцінка ECTS</i>	<i>Оцінка у національній шкалі</i>	<i>Бали за ECTS</i>
		<i>кількість балів</i>
A (відмінно)	5 (відмінно)	47 - 50
B (дуже добре)	4 (добре)	44 - 46
C (добре)		40 - 43
D (задовільно)	3 (задовільно)	35 - 39
E (достатньо)		30 - 34
FX (незадовільно) з можливістю повторного складання	2 (незадовільно)	18 - 29
F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням		1-17

8.10. У разі отримання здобувачем освіти незадовільної оцінки, останній повинен усунути виявлені недоліки і повторно захистити її в установленій викладачем строк.

8.11. Здобувачі освіти, які не виконали контрольної роботи або якщо робота не зарахована за результатами її виконання, **не допускається до семестрового контролю з дисципліни.**

9. Перелік питань для підсумкового контролю

1. Сутність економіки охорони здоров'я та які її основні завдання.
2. Фактори, які впливають на витрати в сфері охорони здоров'я.
3. Методи оцінки витрат на медичні послуги.
4. Здоров'я населення як економічна категорія.
5. Основні компоненти системи фінансування охорони здоров'я.
6. Переваги і недоліки державного фінансування охорони здоров'я.
7. Методи ціноутворення на медичні послуги та лікарські засоби.
8. Моделі фінансування системи охорони здоров'я.
9. Роль приватного сектора у фінансуванні охорони здоров'я.
10. Стратегії для оптимізації витрат у системі охорони здоров'я.
11. Методи управління витратами, які використовуються в медичних установах.
12. Економічні фактори, які впливають на доступність медичних послуг.
13. Роль стратегічного планування в управлінні охороною здоров'я.
14. Роль державного регулювання у сфері охорони здоров'я.
15. Система фінансування охорони здоров'я в Україні: сьогодення і майбутнє.
16. Сутність планування та прогнозування та їх роль в охороні здоров'я.
17. Види і методи планування в охороні здоров'я.
18. Особливості бізнес-планування в охороні здоров'я.
19. Види бізнес-планів у сфері охорони здоров'я.
20. Сутність маркетингу в охороні здоров'я.
21. Напрямки медичного маркетингу.
22. Складові маркетингової діяльності медичного закладу.
23. Напрями використання бізнес-планів в галузі охорони здоров'я.

24. Маркетингові тренди у сфері охорони здоров'я.
25. Основні завдання програм громадського здоров'я.
26. Джерела фінансування програм громадського здоров'я.
27. Основні методи моніторингу витрат у програмах охорони здоров'я.
28. Переваги та недоліки використання державного фінансування програм охорони здоров'я.
29. Методи контролю витрат і доходів у організаціях охорони здоров'я.
30. Фінансовий аудит програм громадського здоров'я.
31. Ризики, які можуть виникнути при управлінні фінансовими ресурсами програм громадського здоров'я.
32. Вплив економічних криз на фінансування програм громадського здоров'я.
33. Публічно-приватні партнерства, які використовують у фінансуванні програм охорони здоров'я.
34. Вплив фінансування на стійкість та тривалість програм громадського здоров'я.
35. Основні стратегії для забезпечення фінансової стійкості програм охорони здоров'я в умовах економічної нестабільності.

10. Методи навчання

Для активізації процесу навчання здобувачів освіти в ході вивчення дисципліни застосовуються такі навчальні технології та засоби:

✓ *на лекціях* чітко та зрозуміло структурується матеріал; зосереджується увага здобувачів освіти на проблемних питаннях; наводяться конкретні приклади практичного застосування отриманих знань; звертаються до зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем; здобувачі освіти заохочуються до критичного сприймання нового матеріалу замість пасивного конспектування; використовуються наочні матеріали, схеми, таблиці, моделі, графіки; використовуються технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, слайди тощо;

✓ *на семінарських заняттях* обговорюються основні проблеми теми; проводяться дискусії, спрямовані на поглиблення, розширення, деталізацію і закріплення теоретичного матеріалу, які сприяють активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти, формуванню самостійності суджень, умінню відстоювати власні думки, аргументувати їх на основі наукових фактів та сприяють оволодінню фундаментальними знаннями, допомагають розвивати логічне мислення, формувати переконання, оволодіти культурою толерантності.

Обов'язковими елементами активізації навчальної роботи здобувачів освіти є чіткий контроль відвідування здобувачами освіти занять, заохочення навчальної активності, справедлива диференціація оцінок.

11. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів навчання здобувачів в НУОЗ України імені П. Л. Шупика проводиться з використанням рейтингової системи (далі - ECTS), в

основу якої покладено поопераційний контроль і накопичення рейтингових балів за різнобічну навчально-пізнавальну діяльність здобувачів у процесі навчання.

Методи оцінювання на поточному/періодичному контролі: усне опитування, контрольні письмові роботи, оцінювання виконання індивідуальних завдань, оцінювання доповідей, оцінювання активності на занятті, тестування.

Методи оцінювання на підсумковому контролі: усний іспит/письмовий іспит, відповідно до специфіки й особливостей дисципліни, що вивчається.

Розмір шкали ECTS з навчальної дисципліни (освітнього компонента) для рівнів освіти дорівнює 100 балам, а мінімальна позитивна оцінка починається з 60 балів.

Для занесення балів оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти у відомість обліку успішності та індивідуальний план здобувача вищої освіти використовується таблиця співвідношення між здобутими результатами успішності здобувача та ECTS оцінками.

Розмір шкали ECTS з навчальної дисципліни (освітнього компонента) для рівнів освіти дорівнює 100 балам, а мінімальна позитивна оцінка починається з 60 балів.

Максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може набрати під час вивчення кожного модуля для галузі знань 22 Охорона здоров'я, становить 200, у тому числі за поточну навчальну діяльність 120 балів, за результатами підсумкового модульного контролю 80 балів (на підставі листа МОЗ № 0804-47/10395 від 15.04.2014).

Для занесення балів оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти у відомість обліку успішності та індивідуальний план здобувача вищої освіти використовується таблиця співвідношення між здобутими результатами успішності здобувача та ECTS оцінками.

Поточний контроль								Підсумковий контроль	Іспит	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	120	80	200
15	15	15	15	15	15	15	15			

Оцінювання модуля. Оцінка за модуль визначається на підставі суми оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (ПМК) (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати під час вивчення кожного модуля, становить 200, у тому числі: за поточну навчальну діяльність – 120 балів; за результатами підсумкового модульного контролю – 80 балів. Таким чином, частки результатів оцінювання поточної навчальної діяльності і підсумкового модульного контролю становлять відповідно 60% та 40%.

Оцінка ECTS	Оцінка у національній шкалі	Бали за ECTS	
		кількість балів	для галузі знань 22 Охорона здоров'я
А (відмінно)	5 (відмінно)	47 - 50	93-100
В (дуже добре)	4 (добре)	44 - 46	87-92
С (добре)		40 - 43	81-86
Д (задовільно)	3 (задовільно)	35 - 39	70-80
Е (достатньо)		30 - 34	60-69
FX (незадовільно) з можливістю повторного складання	2 (незадовільно)	18 - 29	35-59
F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням		1-17	1-34

Сума балів		Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою залік/екзамен	Пояснення
100 балів	200 балів			
90 - 100	170 - 200	А	зараховано/оцінка	відмінне виконання
82 - 89	155 - 169	В		вище середнього рівня
75 - 81	140 - 154	С		загалом хороша робота
68 - 74	125 - 139	Д		непогано
61 - 67	111 - 124	Е		виконання відповідає мінімальним критеріям
35 - 60	60 - 110	FX	не зараховано	необхідне перескладання
1 - 34	1 - 59	F		необхідне повторне вивчення дисципліни

12. Рекомендований бібліографічний список

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України. Верховна Рада України; Конституція України, Конституція, Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Про систему громадського здоров'я: Закон України від 06.09.2022 № 2573-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2573-20#Text>
3. Про страхування: Закон України від 18.11.2021 № 1909-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>
4. Про затвердження дорожньої карти впровадження медичного страхування. МОЗ України; Наказ від 25.08.2023 № 1530. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1530282-23#Text>
5. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення. Закон України від 19 жовтня 2017 року № 2168-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-19#Text>
6. Угода про грант (Проект «Зміцнення системи охорони здоров'я та збереження життя» (Heal Ukraine)) між Україною та Міжнародним банком реконструкції та розвитку, що діє як розпорядник Глобального фонду фінансування. Україна, МБРР; Угода, Міжнародний документ, Опис від 22.12.2022. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996_001-22#Text

Основна література:

7. Білоусова Н., Соловйов С., Кабачна А. Теоретико-методичні засади оцінки медичних технологій : Монографія / Наталя Білоусова, Сергій Соловйов, Алла Кабачна. – Київ : ТОВ «Юрка Любченка». 2023. – 220 с.
8. Державна фінансова політика України в умовах євроінтеграції: погляди науковців та практиків: зб. тез наук. доп. за матеріалами III Всеукр. наук.- практ. конф., м. Львів, 25 травня 2023 р. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2023. – 229 с.
9. Децентралізація і формування політики регіонального розвитку в Україні : наук. доп. / [Шевченко О. В., Романова В. В., Жаліло Я. А. та ін.] ; за наук. ред. д-ра екон. наук Я. А. Жаліла. Київ : НІСД, 2020. 153 с.
10. Економіка охорони здоров'я [Текст]: [Підручник]/ За заг. ред. д. мед. н., проф. Парія В. Д.; Національний медичний університет імені О. О. Богомольця. – Житомир: , 2021. – 288 с.
11. Лелеченко А. П., Васильєва О. І., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації повноважень: навч. посіб. / [А. П. Лелеченко, О. І. Васильєва, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук]. К. : 2017. 110 с.
12. Малярєнко Я. А., Пуліна Т.В. Маркетингові технології у сфері охорони здоров'я. URL: <https://snku.krok.edu.ua/vcheni-zapiski-universitetu-krok/article/view/353>
13. Медичний маркетинг: ключові особливості та успішні стратегії. URL: <https://edgelab.com.ua/blog/medychnyj-marketynng-klyuchovi-osoblyvosti-ta-uspishni-strategiyi/>
14. Медичний маркетинг: як просувати компанію в епоху new normal. URL: <https://content.ua/ukr/blog/medichnij-marketing-yak-prosuvati-kompaniyu-v-epokhu-new-normal>
15. Медичний маркетинг: як просувати клініку з допомогою штучного інтелекту. URL: <https://www.inova.cx/medical-marketing-how-to-use-artificial-inelligence-in-healthcare/>

Додаткова література:

16. Вороненко Ю.В., Пащенко В.М. Бізнес–планування в охороні здоров'я. Навчально–методичний посібник. Київ : Генеза, 2016. - 334 с.
17. Інфраструктурний етап медичної реформи: що найбільше турбує громади. URL: <https://u-lead.org.ua/news/231>
18. Косовський В.В. Дослідження системи управління фінансовими ресурсами в закладах охорони здоров'я на прикладі Відділу охорони здоров'я та медичного забезпечення Тернопільської міської ради : дипломна робота магістра за спеціальністю «281 – Публічне управління та адміністрування»/ В.В. Косовський. – Тернопіль: ТНТУ, 2020. – 100 с.
19. Ніколюк О.В., Родіна О.В., Керлан М.О. Підходи до управління фінансуванням закладів охорони здоров'я в Україні. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2023-9-05-01>
20. Планування та управління фінансовими ресурсами територіальної громади/ О. Кириленко, Б. Малиняк, В. Письменний, В. Русін/ Асоціація міст України – К.,

ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. – 396 с.

21. Публічне управління та адміністрування у сфері охорони здоров'я: матеріали науково-практичної конференції (м. Київ, 20 жовтня 2022 р.) / Національний університет охорони здоров'я України ім. П.Л. Шупика. Київ : МОРІОН, 2022. – 216 с.

22. Розробка бізнес-планів в медичній сфері: структура та етапи. URL: <https://consult.law-med.com.ua/bloh/141-rozrobka-biznes-planiv-v-medichnij-sferi-struktura-ta-etapi.html>

23. Роль громад у розвитку громадського здоров'я та зміцнення здоров'я українців. Панельна дискусія. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=zT59PJmM2Uo>

24. Ступницький О. І., Швець І.Ю. Відновлення України: фінансові ресурси і інструменти відбудови та розвитку територіальних громад. URL: <https://www.iir.edu.ua/sites/default/files/2023-10/%D0%92%.pdf>

25. Що таке управління здоров'ям у громаді? URL: <https://hromady.org/shho-take-upravlinnya-zdorovyam-u-gromadi/>

26. Що таке медичний маркетинг. URL: <https://imed.ua/medychnyi-marketing/shho-take-medichnij-marketing>

27. Як скласти бізнес-план для закладу охорони здоров'я. URL: <https://egolovlikar.expertus.com.ua/10002824>

Інформаційні ресурси:

28. Центр громадського здоров'я МОЗ України. URL: <https://portal.phc.org.ua/uk/pro-platformu/>

29. Центр медичної статистики МОЗ України. URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/medkadru.html>

30. Національна бібліотека України ім. В.И. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

31. Наукова бібліотека Національного університету охорони здоров'я імені П. Л. Шупика

Лист перегляду (актуалізації) робочої програми навчальної дисципліни

№	Висновок щодо актуальності РПНД*	Дата перегляду	№ протоколу кафедри	Підпис викладача	Підпис гаранта ОПП	Підпис завідувача кафедри

